

MALI KIRVAJ KLOKOTIČANA

*Prvi seoski kirvaj Klokotičana poznat je još pod nazivom „Mali kirvaj”.
Naziv nije stran ni mještanima susjednih sela.*

Svaki blagdan je jedna posebna radost za čovjeka, kao vjernika, ali kad to bude kirvaj i kada vjernici toga sela slave blagdan svojih zaštitnika i zagovornika kod Boga, onda je to poseban događaj. Tako je to bilo i 3. svibnja ove godine kada su Klokotičanje proslavili svoje zaštitnike sela, Sv. apostole Filipa i Jakova, koji su bili Kristovi sljedbenici i koji su svoj život darovali Bogu, umrjevši mučeničkom smrću.

Kirvajska proslava započela je kao i svake godine uređivanjem kuće i pripremom domaćih specijaliteta, kako bi pozvani gosti bili zadivljeni i vidom i okusom. I kako nema kirvaja bez svete Mise, svaka obitelj je poslala bar jedan član (ako ne sve svoje

obaveza koja mora biti ispoštovana radi blagoslova i dobrobiti svakog

Karaševo je najveće selo gdje žive karaševski Hrvati i koje je darovalo najviše svećenička zvanja, i to, pet svećenika koji rade po župama Temišvarske biskupije, pod čijem okriljem spadaju i naše karaševske župe.

Nakon svete Mise uslijedio je ručak, a nakon ručka prijateljska utakmica te kasnije, selska igranka. Zbog malih poslje-

podnevnih pljusкова koji su rashladili malo vanjsku temperaturu, igranka se održala u Domu kulture i ne ispred, kako je to bilo lani. Veselu atmosferu stvorili su, ovaj put, muzička formacija iz Ričice braće Marinescu, koji su se brzo prilagodili našoj želji da odsviraju tradicionalne plesove danca i portanja. Iako je vokalni solist pjevao samo rumunjski, potrudio se, zauzvrat, održati ritam približan našim tradicionalnim karaševskim plesovima.

I tako je prošlo još jedno kirvajsko veselje, koje, kao da počinje gubiti sjaj od godine do godine. Karaševskih Hrvata je sve manje i manje. A skoro polovica nas je izvan ognjišta, rasuti po cijelome svijetu. Ali, hvala Bogu dok još ima onih kojima je stalo do toga da se lijepe tradicije i običaji u ovim našim krajevima održavaju i bore se kako ne bi nestali. Jer, ako to nestane, polako će nestati i nas.

Jer smo mi dio naše prošlosti, a prošlost je dio nas i o tome ovisi i naša budućnost u ovim krajevima.

Slavica Muselin

Župna crkva Svetih apostola Filipa i Jakova iz Klokotića

doma. Rijetkost je to da niti jedan član prosječne klokotičke obitelji ne sudjeluje na svetoj Misi, ne samo na kirvaju, već i na ostalim blagdanima ili pak nedjeljnim svetim Misama.

Ove godine kirvajsku svetu Misu predvodio je mladi svećenik Milan Sima, porjeklom iz susjednog sela Nermića, a poučljivu propovijed

Kirvajska igranka u Domu kulture iz Klokotića

članove) da prisustvuje svetoj Misi, jer je sudjelovanje i molitva na svetoj Misi shvaćena u ovoj zajednici kao

održao je velečasni Petar Rebedžila, porjeklom iz Karaševa, gdje je sad i župnik.

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925

Počasni glavni urednik: prof. Milja RADAN

Glavni urednik: Ivan DOBRA

Urednici: Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija LACKIĆ; Marija ĐURKICA; Marija KALINA

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925

Redactor principal onorific: prof. Mihai RADAN

Redactor principal: Ivan DOBRA

Redactori: Lina TINCUL; Daniel LUCACELA; Slavița-Maria MUSELIN; Maria LAȚCHICI; Maria GIURCHIȚA; Maria CALINA

Tehnoredactor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter și designer: Liubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, jud. Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

U OVOM BROJU / ÎN ACEST NUMĂR:

KARAŠEVSKA ZORA

str. 3
pag. 3

DRŽAVNA OLIMPIJADA

str. 9
pag. 9

KLOKOTIČKE MARJANSKE

str. 11
pag. 11

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XXIII
Broj: 130.
Svibanj 2016.
Anul: XXIII
Nr.: 130
Mai 2016

PRVA PRIČEST U KARAŠEVSKOJ ŽUPI

nastavak na 2. str.

nastavak s 1 str.

PRVA PRIČEST U KARAŠEVSKOJ ŽUPI

U nedjelju 29. svibnja u crkvi Uznesenja djevice Marije iz Karaševa dvanaestero djece (pet dječaka i sedam djevojčica), u dobi od desetak godina, primilo je Sakrament prve Svete pričesti.

Istoga dana, četvero djece iz Nermiđa (tri dječaka i jedna djevojčica) je pristupilo Prvoj pričesti za vrijeme Svete mise u crkvi iz tog mjesta, a u Jabalču su za vrijeme Svete mise dvije djevojčice primile prvu Svetu pričest. Bili su to veoma lijepi događaji, iznimno važni ne samo za roditelje prvopričesnika, koji su s nestrpljenjem i radošću iščekivali ovaj veliki dan u životu njihove djece, nego i za našu zajednicu i karaševsku župu, jer govore da u njima postoji život i raste broj onih koji su odlučili slijediti Krista.

Najradosnija su bila djeca. Dan prije Prve pričesti, u subotu 28 svibnja, išli su u crkvu na prvu Ispo-

Prvopričesnice iz Jabalča

vijed i izrekli grijehe od djetinstva, a Bog im je preko svećenika oprostio. Očišćeni od grijeha i vidno uzbuđeni te oblačeni u karaševsku tradicionalnu nošnju kao svojevrsni znak čistoće njihovih mladih duša, djeca su za vrijeme nedjeljne Svete mise pristupila Prvoj pričesti i primila Isusa u svoja srca, kao najljepši dar u životu, što im je ispunilo dušu s mirom, radošću i neopisivom ljubavlju. U Karaševu je Svetu misu u crkvi prepunoj vjernika celebrirao velečasni Petar Rebedžila, župnik karaševske župe, a svoju je propovijed većim dijelom posvetio mladim vjernicima, naglasivši da je ovo poseban dan za sve prvopričesnike jer prvi put, preko pričesti, primaju Isusa u svoja srca i obećaju da će biti trajno Njegovi. „Sami ne možemo prebroditi oluje života nego nam je potrebna pomoć,

Za vrijeme Svete mise u Karaševu

a pomoć nam može doći od Majke nebeske. Upravo zato od ovoga trenutka ne smijete se stiditi niti kad se prekrizite, a niti smijete zatajiti da vjerujete u Isusa Krista. Isus Krist vas svojim milosrdem lijepo uzima u svoje naručje, želi vas štititi, vi se pustite u Njegove ruke i usidrite se u Božjoj ljubavi. Osjetit ćete čudesa, osjetit ćete da je to novi početak, nov način života, bitno različit od ludarija ovozemaljskoga prolaznog života“, poručio je karaševski župnik prvopričesnicima. Vlč. Rebedžila, koji je inače dugo vremena pripremao

kući na ručak. Dan je bio prekrasan, prvopričesnici dobre volje, radosni i veseli, unatoč umoru koji je ostavio traga na njihovim licima. Putem prema kući, neminovno su prošli centrom sela, ispred karaševske komande, gdje je veliki broj mještana slušao i promatrao rasprave kandidata za kneza iz Karaševa, koji su svim snagama pokušavali privući na svoju stranu i zadnje neodlučene birače. Kampanja za mjesne izbore je ušla u svoju završnu fazu i definitivno se zaoštrila, kandidati su izvlačili i svoje posljednje adute, atmosfera

Prva pričest u Nermiđu

djecu za Prvu pričest, uručio je na kraju mise prigodne poklone svakome prvopričesniku, kao trajnu uspomenu na ovaj svečani dan. Prije tog čina, prvopričesnici su otpjevali nekoliko prigodnih pjesama, koje su naučili za vrijeme pripreve.

Nakon Svete mise uslijedilo je zajedničko fotografiranje i polazak

uoči biranja je dosta napeta, rezultati su neizvjesni i bilo koja prognoza bi bila nezahvalna. Jedino je izvjesno da su prvopričesnici nastavili svoj put prema kući, u potpunosti zanemarili oštre rasprave kandidata ispred komande i na taj način zadržali životni optimizam i dobro raspoloženje.

Ivan Dobra

MARJANSKE - VJERNE ČUVARICE KLOKOTIČKE TRADICIJE

I ove godine, kao i prijašnjih, nekoliko tjedana prije samog kraja školske godine, na blagdan Duhova (Pedesetnice), bilo to prvog dana ili pak drugog dana svetkovine, klokotičke Marjanske, ali samo one koje su učenice osmog razreda, prestaju biti od toga trenutka Gospine ministrantice.

Običaj je taj da zahvaljivanje mora obavezno biti obavljeno onoga dana kada crkva slavi neki od blagdana Bl. Djevice Marije i isto tako mora biti malo prije završetka VIII. razreda. Datum nije točno određen.

Svoju službu ministriranja završilo je osam Marjanskih 15. 05. 2016., dana kada je katolička crkva slavila blagdan Duhova. No, ove se godine ceremonija zahvaljivanja Marjanskih nije održala drugog dana Duhova, kada crkva spominje i Mariju Majku Crkve, zato što su dvije obitelji koje žive u Austriji, morale su se vratiti toga dana svome novom domu i napustiti rodni kraj, a i njihove su kćeri bile dvije od ovih osmero koje su se pripremale za gorenavedenu ceremoniju.

Imena Marjanskih koje su ove godine prekinule ministrirati su: Ana-Marija Jovanak, Ivana-Ana Vlasić, Klaudija Gerlica, Marija Gordana Filipoane, Marija Milena Grosz, Marija Slađana Birta, Marija Vesna Mirčoane i Patricia Mirčonja. Njih osmero su toga dana zadnji put odjenule svoje bijele haljine i stavile specifični vjenčić za Marjanske na glavu i na kraju blagdanskog misnog slavlja, upaljenih svijeća ispred Gospinog oltara glasno su izrekle zahvalnost za protekle

kao Marjanske. Zahvalnom molitvom „O, Gospođo moja, o, Majko moja!“ i molitvom „Oče naš“ uz pratnju vlč. Petra Dobre i svojih voditeljica, učit. Marije Muselin i odgajateljice Milene Butarice, ali i uz prisustvo svih vjernika na sv. Misi, od toga trenutka one su završile svoje ministriranje. S pokojom suzom u oku krenule su prema glavnom oltaru i izašle iz župne crkve sv. Apostola Filipa i Jakova.

Klokotičke marjanske

Marjanske su svoje riječi zahvale uputile ne samo Nebeskoj Majci već i svojim voditeljicama, svome župniku, osobama koje su bile uz njih čitav niz godina i koje su ih poučavale lijepim primjerima. Lijepe zahvalne reči bile su upućene i njihovim obiteljima, ocu i majci, baki i djedu, osobe koje su se vrijedno brinule kako bi njihova služba ministriranja bila moguća i njihova prisutnost vidljiva u kršćanskoj zajednici u kojoj žive.

godine ministriranja, za sva dobra i za sve lijepe uspomene koje su prikupile u skoro šest godina njihovog vjernog i značajnog doprinosa našoj zajednici

U Klokotiču riječi „Marjanske zafaljuju“ nije strana. Tako mještani ovoga sela nazivaju goreopisani proces zadnjeg ministriranja kao

Marjanska. Za sve čitatelje „Hrvatske grančice“ koji ne znaju što su to Marjanske reči ću vam ukratko. „Marjanske“ su ministrantice Majke Božje. To su isključivo djevojčice, odjevene u bijeloj haljini i bijelim vjenčićem na glavi (simbol njihove čistoće, ljubavi i poštovanja prema našoj Nebeskoj Majci). Njihova uloga u crkvi je da ministriraju za velike crkvene blagdane, posebice na blagdane Sv.

Marije i na župni blagdan (kirvaj). Ministriraju još i na svadbama, na dočeku hodočasnika koji idu pješice u Mariju Radnu i Mariju Čiklovu te su uvijek prisutne kad našu crkvu posjete ugledni gosti iz države i inozemstva. Povodom svadbe u Klokotiču, „Marjanske“ idu bijelim barjacija mladenkinom domu u znak poštovanja i čistoće i otprate samo onu mladenku od kuće do crkve na vjenčanje, koja je i ona nekada bila „Marjanska“.

Od ove godine imamo pet novih Marjanskih. To su djevojčice prvog i drugog razreda koje su ove godine dobile Prvu Svetu Pričest. Jer prvi od uvjeta da postaneš Marjanska kao i ministrant koji ministrira na sv. Misi je taj da moraš dobiti Svetu Pričest.

Od srca vam hvala, drage Marjanske, koje ste ove godine „zafalile“, jer ste vi bile lijep primjer za vaše mlade nastavnice i čuvarice ove jedinstvene tradicije u našim krajevima. Zahvaljujem vam se za vaše prisustvo koje je krasilo župnu crkvu iz Klokotiča na svaki blagdan i ostalih dana kada ste se morale tako odjenuti kako bi pokazale vašu vjernost u očuvanju tradicije. Vaše poštovanje je bilo vidljivo ne samo prema crkvi, već i prema selu. Znajte da je vaša prisutnost u našoj zajednici jedna od naših najdražijih nagrada na koju smo jako ponosni i znamo joj odati počasno mjesto.

Slavica Muselin

SMERLJANJE, DRUGI STARI KARAŠEVSKI OBIČAJ

Običaj smerljanja je sličan običaju otkukanja.

O ba stara običaja ne mogu da se slave brez ovac. Kad su ovce su brkari, a kad su brkari su i ovčari. Smerljanje se slavi otprilike, na dve ili tri nedelje posli otkukanja.

Po starim nauku, koliko brkara su bili na otkukanju toliko laju da budu i na smerljanju. Ni po više, ni po malko. Kako da može da se tera red običaju, na otkukanju ovčar i svi njegovi brkari se pogode kad laju da smerljaju. Čast je ozli ovčara da kaže svim ortakam: "Braćo, aida te da budemo svi složni i da se pogodimo kad lamo da smerljamo!". I tako svi se složje i zajedno izdaberu jedan datum da smerljaju.

dana žene zgotvaju jelo s kojim laju da idu kod ovčara. Zgotvaju rizanci od kokoške, svare nekoliko perišore, ispeku neku kalbasicu, pa zamese za pitu, za trupac od oresi i za perku, kolač što niti jenu godinu nesu falili iz kotarice što se nosi kod ovčara. Specialitet što se je na smerljanju je jagnje ispečeno u kukni doma kod brkara.

Dok se za svu tu rađu brinu žene, luđe pođu kod ovčara. Kako da ne idu s letnom rukom uzmu čuturu s rakijom. Kod struge ovčar nasmejan čeka da mu dođu svi ortaci popravni da smerljaju. Lepo ga pozdrave, pruže mu čuturu da pogline rakiju i se usipaju za kratko u turvin.

Ovčarstvo je u davnnini bilo glavno zanimanje Karaševaka

Stari običaj smerljanja

Raspitala sam se naokol za ovej stari običaj. Slušala sam po više brkari kako su oni slavili smerljanje, ali to ne bilo dosta, odlučila sam da pitam i jenog pravog ovčara. Ne mi trebalo mlogo da mišlim i da iznova zamolim dedu Dzanjku da mi pruži tu pomoć. Dobrom voljom i velikom željom počme: "da ti kažem devko dedi ovako..."

Se bliža smerljanje. Ovčar se drži za reč što je dal na otkukanju, i preti svem brkaram s nekoliko dana prije da dođu kod njega kod struge da naprave kočer de da stave jaganci.

I tako dan dođe, dan prođe stigne i dan smerljanja. U raninu toga

Okol toga doba stignu i ovce iz polja koje su čekane od brkari da ji pomlzu. Svi brkari što su se skupili nabiju ovce za strugu i se metnu na rađu.

Otkad svi završe mlženjam tradicija je da svaki brkar po redu metne svo mleko što je pomlzal tej dan u jedan velik stružnjak kojemu mu vele "mera". Za pomoć im je tej stružnjak da mogu da znaju koliko mere mlekom imaju. Koj ima najmlogo mleko prvi je što ide oma od sutra dan iznova kod ovčara na mleko, a koj ima najmalko je stražnji.

Na smerljanju se sakupi mlogo narod kod ovčara kako što neki put na kapari: i mlad, i star, i velik, i

mal...

Rađa ide, vreme prodi, stigne svakomu brkaru odoma žena, mlada, unuci i unuke. Čim stignu, deca dobiju u jenim grnčiču mleko presno da popiju pa sigraju se, jure se, civkaju, a žene se umese i one da mere mleko. To je ta radost što u reči nemože da se opiše nego samo na smerljanju da se oseti.

Žene donesu u jenoj velikoj kotarici od pruči svo jelo što su doma zgotvale. Ali pošto jagnje ispečeno ne može da stane i on u tu kotaricu, ga metnu u jenu karlicu od drva, zaviju ga s cidilam i nakite ga s liličam, kojeg devke mlade nose.

Svaka žena donese isto jelo ali razlike su mlogo, to je pravi razlog da se pritiču. Pogliđu si jena drugoj koja ima po lepu katruncu s kojom je zavijeno jelo u kotarici, fukaju oči na jagnje kolik je za velik, kako je ispečen, jel jednako zarumenjen, koja je zamotala najlepo kolači...

Kad Bog jim na tej dan da lepo vreme, prostru nadvoru, na travu zelenu, bel trpeznik na kojega svaka žena metne svo njejno jelo. Kolik je za dlj trpeznik toliko je za pln svakim jelam.

Kad to sve svrše vikaju ovčara, i svi koji su na smerljanju, da dođu na jelo. U to vreme svi brkari svrše rađu. Prid ručak, ovčar s jenom čuturou s rakijom u ruki nameni Svetomu Vendelinu, pastiru od mare, svetomu slncu, svetomu mesecu, zemljici, rosici, travici i kišici, da budu za pomoć mari, da bude u miru. Pa počmu da jedu za redam rizanci, perišore, meso i na kraju kolači.

Tradicija je da otkad svi zajedno jedu, ovčar ide od brkara do brkara da dobije neko jelo što la da si stavi kod njega kod struge. Prvi put uzme jenu vreću za meso. Svaki ortak izdabere najlepo parče mesam od jagnjeta pa da ovčaru. S drugom vrećom ide za pitu i za kolači i na kraju s dva stružnjakom za rizanci i perišore.

Nažalost, u današnje vreme pri, priretki su što smerljaju. Narod što nekiput je smerljaj pravi je svedok za veliku i posebnu radost što ju setiš na smerljanju nego i za lepe uspomene koje cel život se pamte.

Maria Calina

KARAŠEVSKA ZORA NA „ABECEDI SUŽIVOTA“

Ploiești, glavni grad općine Prahova, bio je od 6. do 8. svibnja domaćin četvrte edicije Festivala „Abeceda suživota“.

Kulturalna manifestacija iz ovog po nafti slavnog grada održana je u impozantnoj zgradi Filarmonike Paul Constantinescu, podignute 1910. godine i okupila je kulturno-umjetničke formacije svih nacionalnih manjina iz Rumunjske.

Zajedništvo Grka u Rumunjskoj je inicijator prve edicije „Abecede suživota“, održane također u Ploieștiu, festival se zatim dvije godine zaredom održava u glavnom gradu Bukureštu, da bi se ovogodišnja edicija opet vratila svojoj kući iz administrativnog centra općine Prahova. Uz Zajedništvo Grka, kojemu se moraju uputiti sve pohvale za uspjeh Festivala, iznimno su zaslužni i kofinancatori projekta, odnosno Ministarstvo kulture, općina Ploiești i Odjel za međuetničke odnose Rumunjske vlade.

Službeno otvaranje programa počelo je 6. svibnja u 17,30, prigodnim govorima organizatora pred mnogobrojnom publikom, a zatim je uslijedio nastup čuvene Filarmonike „Paul Constantinescu“ i Ansambla Kymata Zajedništva Grka. Dobar dio vremena prvoga dana su organizatori inače namijenili predstavljanju i boljem međusobnom upoznavanju svih sudionika, putem druženja, raznih diskusija, zajedničkog ručka i razgledavanjem znamenitosti grada. Formacije nacionalnih manjina su nastupile u subotu 7. svibnja s početkom od 10,00 specifičnim pjesmama i plesom, obojivši još ljepše rumunjsko duhovno blago. Redom su na sceni Filarmonike nastupili Koralni zbor Dyonisis, ansambl Di Nuovo Insiene, ansambl Serenada,

Nastup Karaševske Zore

ansambl Karaševska Zora, ansambl Edelweiss, ansambl Asociației Partida Romilor Pro Europa, ansambl Olympos, ansambl Tihii Dunai, ansambl Dansul Sultanului, ansambl Holubok, ansambl Cerovina, Ansambl Bosilce, ansambl Kovaciok, ansambl Folcloric de Tradiții Maghiare Cristur, ansambl Kolo, ansambl Asteria, ansambl Canlar i formacija Bucharest Klezmer Band. Kulturalne i etničke raznolikosti etničkih manjina iz rumunjskog prostora promovirane su na najbolji način upravo raznovrsnim repertoarima navedenih kulturno-umjetničkih formacija i raznolikošću manjinskog folkloru u opuštenuj i ugodnoj, zapravo vrhunskoj atmosferi. Karaševska zora, formacija Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, je za vrijeme nastupa majstorski izvela naše stare plesove i popijevke, a karaševski je folklor odjeknuo i na sceni filarmonike u cijelom svom sjaju. Isto tako, bogatstvo i raznolikost karaševske narodne nošnje izazvalo je veliki interes prisutnih gledatelja, isto kao što je to ostavio i odličan nastup talentiranih

članova naše formacije.

Ploiești je grad u južnoj Rumunjskoj i glavni grad županije Prahova. Nalazi se u povijesnoj pokrajini Vlaškoj, 56 km sjeverno od glavnog grada Bukurešta. Prostor oko Ploieštija ima najveća nalazišta nafte u Rumunjskoj. Okolica Ploieštija je bio prvi prostor u Europi gdje se sredinom 19. st. počela proizvoditi nafta. Otkriće nafte je dalo značajan poticaj razvoju grada (Rumunjska je u to doba bila najveći svjetski proizvođač nafte, a većina se proizvodila oko grada).

Tijekom 2. svj. rata je Ploiești bio glavni izvor nafte za Njemačku. Zbog toga je 1943. godine grad pretrpio masovno savezničko bombardiranje. Bio najrazoreniji rumunjski grad, a naftna proizvodnja je bila potpuno uništena. Ploiești blisko surađuje s Osijekom iz R. Hrvatske, koji je njegov grad pobratim. Gradovi Osijek i Ploiești potpisali su Sporazum o prijateljstvu i suradnji 1996. godine. Ovim je Sporazumom o suradnji Ploieštija i Osijeka započela intenzivna suradnja na gospodarskom, kulturnom i športskom području.

Festival ONG Fest

Mladi članovi Karaševske zore su na najbolji način promicali ljepotu i raznolikost karaševskog folkloru te posebnost karaševske narodne nošnje i na Festivalu ONG Fest, čija je 7. edicija održana 21. i 22. svibnja u parku Herăstrău u Bukureštu. ONG Fest je najveći festival nevladinih organizacija iz Rumunjske, a Karaševska zora je nastupila u okviru kulturno-umjetničkog programa.

Ivan Dobra

Karaševska Zora na Festivalu ONG Fest

STAV CRKVE I UPUTE HRVATSKIH BISKUPA PRIGODOM IZBORA

1. Povodom izbora u 2016. mi – katolički biskupi – želimo s vama, članovima Božjega naroda, ali i sa svim ljudima dobre volje, podijeliti svoja promišljanja te vas pozvati da, dajući savjesno i odgovorno svoj glas, osobno preuzmete odgovornost za općedruštveni boljitak i daljnji razvoj demokracije u društvu.

Naime, političko djelovanje, kao oblik neposredne skrbi za zajedničko dobro, časno je i prijeko potrebno služenje u zajednici, jer ljudsko društvo ne može biti dobro uređeno ni plodno, ako u njemu nije prisutna zakonita vlast, koja osigurava red i pridonosi, u dovoljnoj mjeri, ostvarenju općega dobra (usp. Katekizam Katoličke Crkve, br. 1897.).

U tome smislu, dajući svoj glas osobi koja, po vašem uvjerenju, svojim životom i javnim djelovanjem najviše utjelovljuje mudrost, razboritost i odlučnost u vođenju državnih poslova, ne samo da ostvarujemo Ustavom zajamčeno biračko pravo nego, kao građani i vjernici, izražavamo i svoju ljubav koju gajimo prema Domovini. Istovremeno, ispunjavajući svoju građansku i vjersku dužnost, izražavamo i važnost svim prethodnim naraštajima koji su nam svojim životom i žrtvom omogućili da uživamo blagodati nacionalne suverenosti u ozračju istinske slobode.

2. U želji da pripomognemo u donošenju što odgovornije i razborite odluke, želimo skrenuti pozornost na neke važne vidove današnjih društvenih, kulturalnih i političkih prilika hrvatskoga društva te na taj način izraziti i svoja očekivanja ... U duhu biblijske mudrosti koja ističe kako onaj „tko vlada ljudima pravedno i tko vlada u strahu Božjem, taj je kao jutarnja svjetlost kad ograne sunce“ (2 Sam 23,3), predsjednik/predsjednica države već bi po odgovornosti službe koju obnaša trebao/la biti moralni autoritet i savjest društva.

Zato se nadamo, da će se kandidat pridružiti pozivu pape Franje, upućenom nedavno za posjeta Europskomu parlamentu u Strasbourgu, te biti osoba koja će svojim primjerom prednjačiti u zauzimanju za prava obespravljenih, osobito siromašnih, upozoravati na nužnost promjene mentaliteta, odbacujući funkcionalističke i privatističke modele koji neizbježno vode u „kulturu

odbacivanja“, te snažnije zahtijevati uspostavu pravednije raspodjele dobara i osiguravanje dostojanstvenoga rada, jer bez socijalne osjetljivosti nema ni razvoja društva u cjelini.

3. Upravo na tragu spomenutoga govora, u kojem je Sveti Otac naglasio kako je došao trenutak za zajedničku izgradnju Europe koja se ne vrti oko ekonomije, nego oko svestosti ljudskoga života, odnosno oko

neotuđivih vrednota; Europe koja je nositeljica znanosti, umjetnosti, ljudskih vrednota, ali i vjere; Europe koja gleda na čovjeka, koja ga brani i štiti, osobito obitelj, temeljnu stanicu i dragocjeni element svakoga društva, pozvani smo kao vjernici poduprijeti programe onih predsjedničkih kandidata koji se zauzimaju za promicanje dostojanstva žene, za zaštitu braka kao zajednice muškarca i žene te promiču kulturu života.

4. U svjetlu sve naglašenijih ideoloških prijevora koji ozbiljno narušavaju kulturu dijaloga, očekujemo da kandidat nedvosmisleno osudi sve zločine bez razlike kada i u ime koje ideologije su počinjeni, jer je to nužan preduvjet za uspostavljanje društvenoga mira.

Kao prvi čovjek pozvan/a je voljeti svoj narod, pružati primjer zdravoga domoljublja, poštujući

simbole i znakovlje hrvatskoga nacionalnog identiteta i sprječavati rasprodaju nacionalnoga bogatstva.

5. Iako je kriza zahvatila velik broj građana Republike Hrvatske te se osjeća stanovita ravnodušnost i napast malodušja, ne smijemo se prepustiti dojmima da se ništa ne može učiniti ni promijeniti. Podsjećamo stoga, kako je neizlazak na izbore također određeni oblik glasovanja, jer tada drugima prepuštamo da odlučuju u naše ime, pri čemu svi neizbježno trpimo posljedice tih odluka. Pozivamo vas stoga da se dobro informirate o programima kandidata i da se ne odričete svoga prava da na izborima aktivno sudujete i o svojoj budućnosti. Dajući glas određenoj osobi vi joj izražavate povjerenje i na stanovit način ovlaštujete da vas zastupa tijekom sljedećih godina.

Apeliramo i na kandidate da u predizbornoj kampanji sačuvaju osobno dostojanstvo i čast, jer izbjegavajući neprimjereno i nekorektno postupanje prema političkim protivnicima na najbolji način očituju svoju prikladnost za obnašanje te odgovorne državničke službe. Isto tako upućujemo poziv sredstvima društvenoga komuniciranja da, osim što se od njih očekuje da svoje poslanje u predizbornoj utrci ispune s visokim standardima profesionalnosti, također poštuju blagdanske dane i na taj način očituju visoku razinu tolerantnosti i demokratičnosti.

S dubokim pouzdanjem u Božje čovjekoljublje i njegovu bezgraničnu ljubav koju nam očituje upravo u božićnim danima, pozivamo vas da nam se pridružite u molitvi za slogu i napredak naše Domovine i preporučimo ju zagovoru One koju vjekovima nazivamo Advocata Croatiae, Odvjetnicom Hrvatske, da bismo mogli što odgovornije i savjesnije pristupiti predstojećim izborima. Vaši biskupi.

Dr. theol. Davor Lucacela

DRŽAVNA OLIMPIJADA IZ HRVATSKOG JEZIKA I KNJIŽEVNOSTI ODRŽANA U BRĂILI

Ove je godine državna olimpijada iz hrvatskoga jezika i književnosti održana u gradu Brăili.

Podsjetimo naše čitatelje o važnosti ovoga grada o kojem je većina nas čula i naučila na satovima iz zemljopisa. Središte je županije Brăila i jedan od deset najvećih gradova u Rumunjskoj.

Iako je početkom devedesetih godina Brăila brojala nešto više od dvjesto tisuća stanovnika, sada ih znatno manje, jasno zbog masovnog odlaska na rad u inozemstvo. Tu je najveća dunavska luka u ovom dijelu Rumunjske, Munteniji. Nakon teških razaranja u Rusko-turskom ratu 1828. godine, grad je obnovljen s ulicama koje su se koncentrično kreću od središta prema van. Prvo naselje na području današnjega grada spominje se 1350. godine pod imenom Drinago. Krajem 15. stoljeća i početkom sljedećeg stoljeća, Brăila je bio važan trgovački i obrtnički centar. Tu je nekada bila jedina burza žitarica u Europi.

Brăila je doživjela najveći procvat u 19. i početkom 20. stoljeća kada je bila jedna od najvažnijih luka na Dunavu. Brăila je bila „granica“ između Istoka i Zapada. To je bilo mjesto gdje su stizali proizvodi s brodova iz crnomorskih luka i sa Sredozemnog mora, zahvaljujući njemačkim i poljskim trgovcima.

Kaže se da se u Brăili ne može izgubiti, jer svi glavni putevi dolaze i odlaze prema Dunavu. Grad je prepun starih impresivnih zgrada kao dokaz nekadašnjeg bogatstva i gospodarske važnosti. Posebno se ističe Palača poljoprivrede (Palatul Agriculturii) i veći broj vjerskih zgrada. Među njima upečatljivo djeluje pravoslavna crkva Bogojavljenja, poznata i kao Grčka crkva. Postoji i

prekrasna katolička crkva, posvećena Uznesenju blažene Djevice Marije. Naime, u 19. stoljeću ovdje se nastanjuju talijanski trgovci i industrijalci, a kasnije i austrijski i mađarski industrijalci i tako nastaje važna katolička

originalnost i kreativnost učenika, njihov osobni doprinos u pisanju eseja i sastava. I dalje nas zabrinjava, kao manjinu, jako mali broj mjesta za sudjelovanje naših učenika na ovom državnom natjecanju, iako je ove godine umjesto deset učenika sudjelovalo trinaest. I dalje ostaju samo kao lijepa uspomena godine kada je na državnu olimpijadu odlazilo više od tridesetak učenika. To su ujedno bile i godine kada je razina poznavanja hrvatskoga jezika i književnosti bila na odličnoj razini. Nadamo se da to neće ostati samo kao povijesni podatak, već da će doći do poboljšanja.

Niže su prikazane tabele s dobivenim nagradama, tako da nama preostaje čestitati svim sudionicima, a pogotovo onima koji su polučili najbolje rezultate. Zahvale i čestitke idu i profesorima koji su pripremali učenike: prof. Marijanu B. Lukačeli,

prof. Marijanu Ghe. Lukačeli, prof. Mariji Dogaru, prof. Alini Mistoitu i gospođi nastavnici koja je pratila učenike, učiteljica Ana Filca. Zahvaljujemo ZHR-u na osiguranom prijevozu i rumunjskom ministarstvu školstva na poklonima.

Veliko hvala Nj.E.g.Davoru Vidišu, veleposlaniku Republike Hrvatske u Bukureštu, jer je ove godine sudjelovao na svečanosti završetka olimpijade i uručivanja nagrada te ovaj važan trenutak učinio još svečanijim. Zahvaljujemo na poklonima za učenike i nastavnike.

Vidimo se sljedeće godine!
Maria Lăţchi

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA CROATĂ ȘI RUSĂ MATERNĂ
BRĂILA 18-21.04.2016
TABEL NOMINAL CU TOȚI PREMIANȚII LA FAZA NAȚIONALĂ DE LIMBA CROATĂ MATERNĂ

Nr. crt.	Numele și prenumele	Clasa	Școala de proveniență	Prof. pregătitor	Nota finală	Premiul
1.	BUTARIȚA M. MILIȚA-ANGELINE	VII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ CLOCOTICI	LUCACELA B. MARIAN	9,80	I
2.	LĂȚCHICI MIVANA-MARIA	VII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUPAC	LUCACELA G. MARIAN	9,80	I
3.	PAUȚA M. PETAR DEIAN	VIII	LICEUL TEORETIC BILINGV ROMÂNÔ-CROAT CARAȘOVA	DOGARIU MARIA	9,70	I
4.	CERVENIAC M. ATEYA	IX	LICEUL TEORETIC BILINGV ROMÂNÔ-CROAT CARAȘOVA	MIȘTOIU ALINA	9,55	I
5.	MIHAILĂ G. IVANA MARIKA	VIII	LICEUL TEORETIC BILINGV ROMÂNÔ-CROAT CARAȘOVA	DOGARIU MARIA	9,50	II
6.	VLASICI P. IVANA-ANA	VIII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ CLOCOTICI	LUCACELA B. MARIAN	9,50	II
7.	MUSELIN P. MATEO-ROBERT	VII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ CLOCOTICI	LUCACELA B. MARIAN	9,50	II
8.	MILOȘ M. ANCA BIANCA	VIII	LICEUL TEORETIC BILINGV ROMÂNÔ-CROAT CARAȘOVA	DOGARIU MARIA	9,35	III
9.	CHEDA G. ANKA DENISA	VII	LICEUL TEORETIC BILINGV ROMÂNÔ-CROAT CARAȘOVA	MIȘTOIU ALINA	9,10	III
10.	BANAC M. IZABELA-MIHAILA	VII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUPAC	LUCACELA G. MARIAN	8,80	MENTIUNE
11.	DOMANEANȚ M. GHEORGHE-PETRU	VII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ CLOCOTICI	LUCACELA B. MARIAN	8,70	MENTIUNE
12.	ȘERA G. GHEORGHE	VII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUPAC	LUCACELA G. MARIAN	8,50	MENTIUNE
13.	LĂȚCHICI N. MARICA IADRANCA	VIII	ȘCOALA GIMNAZIALĂ LUPAC	LUCACELA G. MARIAN	8,60	MENTIUNE

zajednica u ovom gradu.

Iz gore navedenog vidimo da su naći učenici imali prilike upoznati ovaj vrlo važan grad i luku na Dunavu. Također su imali prilike vidjeti i upoznati zajednicu Lipovljanskih Rusa i njihove učenike i mlade, koji su njima u čast priredili kratak program s pjesmama i plesom u sjedištu njihove zajednice u Brăili, obzirom da se državna olimpijada iz hrvatskoga materinskog jezika održava zajedno s državnom olimpijadom iz ruskoga materinskog jezika.

Sama olimpijada hrvatskog jezika sastojala se od pismenog rada, kao i do sada. Posebno se ocjenjivala

BACALAUREAT ȘI EVALUARE NAȚIONALĂ 2016

Potrivit calendarului examenului național de bacalaureat, înscrierea candidaților pentru prima sesiune are loc în perioada 30 mai - 3 iunie.

Inscrierile se fac atât pentru absolvenții din anul școlar 2015-2016, cât și pentru cei din promoțiile anterioare, care nu au promovat examenul de bacalaureat. Din păcate, la Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova, doar doi elevi au absolvit clasa a XII-a. Acest lucru se datorează faptului că tot mai mulți elevi optează pentru un liceu din Reșița și datorită faptului că natalitatea a scăzut foarte mult în ultimii ani.

Ordinul ministrului Educației prevede că lucrările elevilor vor fi corectate și în acest an într-un județ diferit față de cel în care s-a desfășurat examenul. Toate sălile de examen vor fi supravegheate cu camere audio-video, iar înregistrările vor fi verificate prin sondaj, după încheierea fiecărei probe, de către comisiile special alcătuite pentru organizarea examenului de bacalaureat.

Înainte de începerea examenelor, candidații vor semna un proces-verbal, prin care menționează că au luat la cunoștință faptul că orice tentativă de copiat duce la eliminarea din examen și interdicția de a mai participa la următoarele două sesiuni ale examenului de bacalaureat.

Examenul de bacalaureat 2016 va debuta în 13 iunie, cu proba de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română, susținută până în 15 iunie. Proba de evaluare a competențelor lingvistice de comunicare orală în limba maternă va avea loc în perioada 15-17 iunie. Între 21-24 iunie se va desfășura proba de evaluare a competențelor digitale,

urmată, între 27 iunie - 1 iulie, de proba de evaluare a competențelor lingvistice într-o limbă de circulație internațională.

Probele scrise ale sesiunii iunie-iulie vor începe pe data de 4 iulie, cu Limba și literatura română (proba E) a) și vor continua pe 5 iulie cu proba la Limba și literatura maternă (proba E)b), pe 6 iulie cu proba obligatorie a profilului (proba E)c), iar pe 8 iulie cu proba la alegere a profilului și specializării (proba E)d).

Afișarea rezultatelor se va face în data de 12 iulie (până în ora 16.00) și, în aceeași zi, vor putea fi depuse contestații (între orele 16.00-20.00), care urmează a fi soluționate în perioada 13-15 iulie. Rezultatele finale vor fi făcute publice în data de 16 iulie.

A doua sesiune a examenului de bacalaureat din 2016 va avea loc în perioada august-septembrie, înscrierile fiind programate din 18 până în 22 iulie.

De rezultatele obținute la examenul maturității depinde admiterea la o facultate bună, dar și posibilitatea obținerii locului de muncă dorit.

Cu pași repezi se apropie și Evaluarea Națională 2016, care urmează să se desfășoare în perioada 27 iunie 2016 - 5 iulie 2016. În comuna Carașova ar urma să se înscrie un număr de 19 absolvenți de gimnaziu, iar din comuna Lupac un număr de 25 de absolvenți, dintre care 13 din Lupac și 12 din Clotici.

Evaluarea Națională pentru elevii claselor a VIII-a are un rol important, ținând cont că rezultatele obținute contribuie în proporție de 75% la repartizarea candidaților la liceu.

Elevii de clasa a VIII-a vor intra vineri pe 17 iunie în vacanță, iar în perioada 15-17 iunie 2016 va avea loc înscrierea la Evaluarea Națională. Prima

probă a Evaluării Naționale 2016, la Limba și Literatura Română, are loc pe 27 iunie, iar cea la Matematică este pe 29 iunie. Pe 28 iunie, va avea loc proba scrisă la Limba și literatura maternă. Afișarea rezultatelor se va face în data de 1 iulie (până în ora 16.00) și, în aceeași zi, vor putea fi depuse contestații (între orele 16.00-20.00), care urmează a fi soluționate în perioada 2-4 iulie. Rezultatele finale vor fi făcute publice în data de 5 iulie.

Se interzice candidaților la evaluarea națională să introducă în sălile de examen ghiozdane, rucsacuri, sacoșe, poșete și altele asemenea, candidații având obligația de a lăsa obiectele menționate în sala de depozitare a obiectelor personale stabilită de comisia din unitatea de învățământ în acest scop.

Repartizarea computerizată în licee are loc în trei etape. În prima etapă de admitere se pot înscrie candidații din seria curentă, precum și cei din seriile anterioare care nu împlinesc 18 ani până la data începerii cursurilor anului școlar 2016-2017. În a doua etapă se pot înscrie candidații care nu au participat la prima repartizare și cei care au rămas nerepartizați. În etapa a treia se înscriu elevii care nu au participat la nicio repartizare, care nu au fost repartizați în etapele anterioare, care nu s-au înscris în perioada prevăzută de metodologie sau care și-au încheiat situația școlară mai târziu.

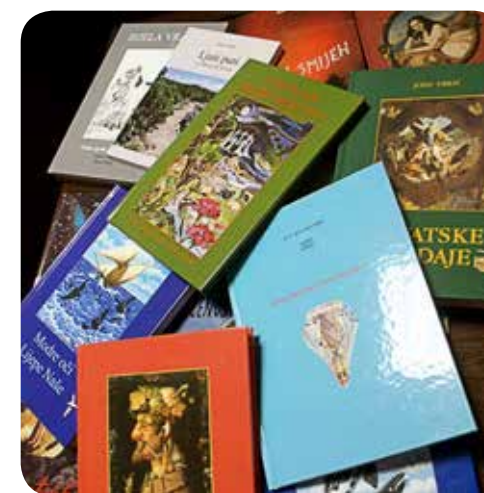
Maria Giurchița

DONIRANE KNJIGE U KNJIŽNICI ZAJEDNIŠTVA HRVATA U RUMUNJSKOJ

Obavješćujemo čitatelje da je od prošle godine knjižnica Zajedništva Hrvata iz Karaševa bogatija sa 16 naslova.

Knjige su bile dobivene kao donacija, a donator knjiga je Rotary Club Dugo Selo iz Dugog Sela, Republika Hrvatska. Riječ je o dva kompleta knjiga pokojnog hrvatskog književnika Jozе Vrkića, a kompleti sadrže sljedeće naslove: Poratnik, Rastava, Božji smijeh, Hrvatske smješice, Strah od sijene, Bajke iz čitanke, Skučenost, Bijela vrana, Crna vrana, Cvjetnjak velebitskih vila, Divlja naša, Hrvatske predaje, Modre oči Lijepe naše, Šapat, Ljuti puti, Jedina.

Tadašnji predsjednik dugoselskog Rotary kluba, Nenad Bogovac, izjavio je da su donirane knjige od obitelji Vrkić podijeljene i po svim školama na širem dugoselskom području, u knjižnicima općine Brckovljani i

općine Rugvica. „Želja je obitelji Vrkić da se također putem široke mreže Rotary klubova dijela autora Jozе Vrkića doniraju hrvatskim manjinskim zajednicama u Mađarskoj, Rumunjskoj, Austriji,

Srbiji i Bosni i Hercegovini“ navodi Bogovac.

Jozo Vrkić rodio se 10. listopada 1941. godine u Tugarima. Diplomirao je komparativnu književnost i psihologiju u Zagrebu, gdje je živio i radio kao samostalni književnik. Preminuo je u Zagrebu 26. rujna 2013, a pokopan na groblju rodni mu Naklica. Objavio je pripovjetke, putopise, romane za djecu, novele, smješice, drame, eseje, putovanja, te dvadesetak radiodrama i radiokomedija.

Da bi nagradio trud i izuzetne rezultate naših učenika, Zajedništvo Hrvata je uslijedio primjer dugoselskog Rotary kluba pa je nadalje poklonio Dvojezičnoj Gimnaziji iz Karaševa više od 190 knjiga autora Jozе Vrkića. Knjige će biti podijeljene na kraju ove školske godine.

Lina Tincul

BLAGDAN BRAŠANČEVICA

26. svibnja 2016. katolici diljem svijeta slavili su blagdan Tijela i Krvi Kristove. Ovaj blagdan slavi se uvijek u četvrtak. Za katoličku crkvu svetkovina je u spomen na ustanovljenje Euharistije na Veliki četvrtak. Prema katoličkom nauku misterij pretvorbe kruha i vina događa se po euharistijskoj molitvi koju izgovara svećenik. Tijelovo je blagdan kojim se slavi euharistija i misterij pretvorbe kruha i vina u Kristovo tijelo i krv. Svetkovina pojavljuje se u 13. stoljeću, a na cijelo zapadno

kršćanstvo proširuje se u 14. stoljeću.

Ovaj blagdan poznat je karaševskim Hrvatima pod nazivom Brašančevica. Nakon Svete Mise, zajedno sa svojim župnikom karaševski vjernici polaze iz crkve i idu selom u procesiji i javno pokazuju svoju vjeru. Po tradiciji, u centru Karaševa postavljaju se četiri oltara. Riječ je o kućicama od dasaka, čija se unutrašnjost kiti svetačkim slikama, te raznoraznim cvjećima i granama drveća. Prije mise, tko želi može donijeti bukete od cvjeća pa ih stavlja u kućice u zahvali Gospodinu Bogu. Procesija vjernika, praćena prigodnim pjesmama, zaustavlja se uz te kućice koje svećenik uz molitvu i pjesmu posveti. Djeca nose košare

pune s cvjećem koje sipaju po putu. Prije, bio je običaj da se djevojčice, prvopričesnice, odjevaju u karaševsku narodnu nošnju, te tako odjevene sudjeluju u tijelovskoj procesiji i bacaju latice ruža. Danas, običaj obučavanja u narodnu nošnju je nestao.

U svojoj propovijedi, župnik Rebežila Petar govorio je vjernicima o duhovnoj hrani, o hrani za viječni život: „Dragi vjernici, kruh za kojeg mi radimo, tej kupi obitelj oko stola, oko sofe, ako ne svaki dan, barem nedjeljom, ili za blagdani, da zajedno sjednu. To je dokaz ljubavi i poštovanja. Isus želi da nam da duhovnu hranu, hranu za viječni život, a to je njegovo tijelo i njegova krv. Dragi vjernici, tijelo i krv Kristova, to je jedna hrana koja hrani i podržava dušu, to je hrana koja hrabri dušu i koja joj dava snagu.

Kako mi vjerujemo da je Isus tu prisutan? Pored nauka Isusovoga, pored čudesa što su se dogodila, imamo i događaji, kao na primjer neki svećenici koji su imali brigu za djecu nesu imali što da im dadu da jedu. Siromaštvo je bilo neki put. Onda svećenik ji pričastil svetim tijelom Kristovim i tako su oni mogli i po nedelju dana da nesu gladni, nego samo da budu žedni, jer ih je hranila ta hostija, to tijelo Kristovo.”

Lina Tincul

Za vrijeme procesije u Karaševu

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Rešice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

KARAŠEVSKI ZA KARAŠEVCI

Koliko put sam se pital na kojim jeziku bi bilo najbolje da pišemo u Grančici, sve toliko put sam stigao na isti odgovor: bilo kojim jezikom pišeš, važno je da nađeš onoga koji da četa ono što pišeš!

Jeste li opazili (ovde govorim svi- ma vama koji pogledate katkad i na tekst, ne samo na slike u Grančici, koji ne držite Grančicu samo da zakurite prosit ili da pokrijete grnci i bljuca s jelam što je stalo na sofri da ne turi muva...) da smo u tražnje vreme pričeli redovito da pišemo i na karaševkim? Ako jeste, to me raduje!

Ali, znate i sami će pisanje na karaševskim ne nikako lak posal. Barem ne za nas, ovi koji radimo ovde u uredništvu Grančice. I lam da vim kažem i zašto!

Neste vi mlogo oni koji četate ono što mi pišemo, ali, kako sam videl, vi koji četate...četate jako pažljivo. A, i to me jako raduje! Pa, ako ste iz Karaševa, onda omak late da me uvatite će ja nesam otuda, će ne govorim kakon vi.

Ja sam iz Klokotiča, a mi, tamo u Klokotiču, kažemo, na primer, tražnje, a vi...stražnje! Kažemo, ješte, lupar, a vi kažete lomarnik; onda kažemo dolaf, a vi dolap, mi na karaševski kolač od siranja velimo pirka, a vi perka; mi krampiri, vi prompiri; mi klbasica, vi kalbasica; mi radnja, vi rađa; mi familija, vi famila. Razlike su po velike kad kažemo rep, a vi, na to, kažete opaš; kad mi kažemo kušulja, a vi katanica; mi sarme, vi perišore; mi mast, vi unt; mi glive, vi pićurke; mi dlgi (na karaševski tradicio- nalni kolači), vi trupci; mi petlasto, vi blešto; mi stlpac, vi derek. A kad izvadim mašinu iz servisa mi kažemo će smo ju repetirali, a vi će ste ju reperitali!

A da ne govorim za one stvari koje se sasvim inako izgovaraju od sela do sela. Klokotičanje vele pala, vi lopta, a Lupačanje bubuljak; šipke se veli u Klokotiču, fitilj u Karaševu, palirke u Lupaku; trepte, u Klokotiču, prečke u Karaševu i trepane u Lupaku.

U Karaševu se kaže „kada“, a u svi drugi seli samo „da“!

I ješte koliko mogu da se nabroje...

Onda, kažete vi meni, o bi bilo moguće da ja, Klokotičan, napišem nešto na karaševskim bez da uvati nekoga bes u Karaševu? Ako napišem klokotički, sam siguran će la da se nađe neki otuda koj da me spominje... da stučem cel Božji dan! Muče je jajce stiglo da uči kukošku ili Klokotičan Karaševka da govori?! S druge strane, ako neki od nas napiše „seljački“ laju da

mu mole za zdravlje svi oni drugi!

Če mi, Karaševci, znate i vi sami, jako se volimo!

Makar će nađevamo sve te poteškoće u govoru, makar će ne ni- kaka norma, nikako pravilo koje da nim kaže što je po pravu u jeziku i što ne, mi se inatimo da pišemo karaševski! Svaki kako zna, svaki kako ume, tako kako je naučil kod njega u selu, kod njega doma. Na kraju krajeva, sve te razlike u našem govoru čine karaševsko jezično blago.

Zašto, onda, se mučimo da pišemo karaševski, kad možemo jako lepo da pišemo samo hrvatski ili vlaški, de jesu norme, gramatike i rečnici, de je sve bistro?

Kako da ne udzabimo!

U tražnje godine, otkad smo

svi naučili dobrano da govorimo vlaški, počimamo sve po više da fukamo vlaške reči u karaševski govor. Ili će nim leno da se setimo će jest za to što bi teli da kažemo prava pravcata karaševska reč ili baš nemamo ni za Boga miloga karaševsku reč i onda poseg- nemo za tu reč tamo, kod vlaškog jezika. Ali tu stvar činimo tako često će više ne osećamo kako nim se jezik menja. Neke reči su nim turile toliko dlboko u govor će više ji ne sukaćamo da su vlaške. Mi gandujemo, na primer, a ne mislimo; mi folositamo, a ne koristimo. Imamo „dolaf“ i „dolap“ (od vlaškoga „dulap“) i niti jenu drugu reč s kojom da ji zame- nimo, makar će naši stari su na nešto što je ličelo na „dolap“ (dol- af) veleli „kredenac“. U Karaševu se veli „prečke“, a mi, u Klokotiču, smo tu reč skoro udzabili, makar će i kod nas se neki put isto tako kazalo na „trepte“. Ali, sasvim kako ne treba govore neki kad idu da „reperitaju“ ili „repetiraju“ mašinu. Oni bi mogli sasvim karaševski da „naprave“ mašinu!

Smo pričeli da redo- vito pišemo karaševski i kako da vim pojavimo će se može da naplnimo jenu čitavu stranicu od novinje bez da osakatimo karaševski govor. Da vim po- javimo će možemo čak i da govorimo s drugim Karaševcima s karaševskim rečima.

Da vi lepo i ponizno mo- limo da poštujuete ono što smo primnuli, gotovo za dobro, od naši stari!

Daniel Lucacela

ZAŠTO U RIČICI NEMA HRT-A?

Kada govorimo o prednostima Banata u usporedbi s drugim povijesnim pokrajinama Rumunjske, u nizu argumenata u svoju korist možemo navesti i atribut multikulturalizma.

Višestoljetna prisutnost brojnih etničkih skupina u Banatu te njihove međusobne utjecaje stvorile su ovdje posebnu kul- turu, obilježenu tolerancijom i otvorenosću prema komunikaciji.

Karaš-severinska županija broji svega osam etničkih man- jina. Prema zadnjem popisu stanovništva u Rumunjskoj, provedenom 2011., pored Ru- munja, kao većinskom narodu, u gorenavedenoj županiji najviše pripadnika ima etnička skupina Roma (7272 pripadnika). Slijede karaševski Hrvati sa 5094 pripad- nika, a treće mjesto na ljestvici manjina zauzimaju Srbi sa 5036 pripadnika. Van podijuma ostaju Mađari (2938), Nijemci (2897), Ukrajinci (2483), Česi (1556) i Slovaci (192).

Poznato je da većina karaševskih Hrvata u Rumunjskoj živi u općinama Karaševo i Lupak, koje se nalaze pored Ričice, glavnog grada Karaš-severinske županije. Po istom popisu, samo 292 Hrvata žive u Ričici, za trun- jku manje od Srba, koji ovdje broje 344 duša.

Ja, osobno, ubrajam se među tankim slojem Hrvata iz Ričice, a kao svaki normalan

Hrvatska radiotelevizija

čovjek, pored ostaloga, gledam i televiziju. I ja sam, kao velika većina ričičkog stanovništva, priključen kablovskoj mreži jedinog aktivnog kablovskog operatera u gradu – nacio- nalni gigant RCS&RDS.

Nisam slučajno naveo prijašnje statistične podatke, ni, posebice, zadnju usporedbu sa Srbima iz Ričice. Namjera mi je bila pokazati da smo najznatnija nacionalna manjina u županiji i približni smo broju srpske nacionalne manjine i na nivou županije i na nivou grada Ričice.

Ali za razliku od nje, u gradu Ričici Hrvati nemaju televiziju na

svom jeziku. Imaju je brojčano nadmoćniji Mađari sa 1553 pripadnika; imaju je i Nijemci s 1255 pripadnika, a imaju je i Srbi.

Nakon dugih molba i borba s lokanim kablovs- kim operaterom oni su uspjeli izboriti čak četiri srpskih kanala: RTS 1, Happy, DM sat i Vojvodina 1.

A izborili su i moje pohvale!

Što se nas, Hrva- ta tiče, smatram da je došlo vrijeme oz- biljno razmatrati mogućnost uključenja barem dva hrvatska kanala u mrežu televizijskih programa spomenutog kablovskog operatera. Mislim tu prven- stveno na kanale hrvatske nacionalne televizije HRT 1 i HRT 2! Inače, ova dva kanala Hrvatske radio televizije mogu se pratiti u svim karaševskim selima pripadajućih općina Karaševo i Lupak, ali tamo ne aktivira tvrtka RCS&RDS, već neki drugi kablovski operater.

A, šta vi mislite o tome? Čekam vaše komentare i preporuke na face- book stranici Hrvatske grančice!

Daniel Lucacela

SLATKIŠI I KNJIGE ZA NAŠU DJECU

I ove je godine Zajedništvo Hrvata obradovalo djecu iz naših karaševskih sela i Tirola povodom Dana djeteta, poklonivši im paketiće slatkišima. Ovaj put 410 djeteta iz svih vrtića i škola spomenutih mjesta dobili su paketiće čija ukupna vrijednost iznosi 5.121 leja.

Zajedništvo je također izdvojilo iz svog budžeta svotu od 5.729 leja kako bi na kraju školske godine nagradio izuzetne rezultate u učenju te dobro ponašanje naših učenika pr- vaka. Shodno savjetu učitelja i profesora koji predaju u našim školama nabavile su se knjige

čije su lekture usklađene s nastavnim programom i prilagođene svakoj učeničkoj dobi. Novčane nagrade u vrijednosti od 2.430 leja su bile uručene i najboljim karaševskim olimpijcima koji su svoje znanje u kreativnost iz materinskog jezika pokazali na Nacio- nalnoj fazi olimpijade hrvatskog jezika i književnosti.

Lina Tincul

BESPLATNA OBAVIJEST

Servicii de machiaj profesional Andreea Degeanu.

Oricărei femei, machiajul poate oferi un plus de încredere. Pentru a străluci în viața cotidiană sau la evenimentele importante din viața dumneavoastră, ofer servicii de machiaj profesional, gene individuale și stiliza- rea sprâncenelor.

Se folosesc produse profesio- nale, branduri precum Atelier Paris, MAC, Yves Saint Laurent (YSL), Sleek, Dior. Puteți face programări la numărul de telefon 0731796566, sau pe adresa de facebook: degeanuandreeamakeup.